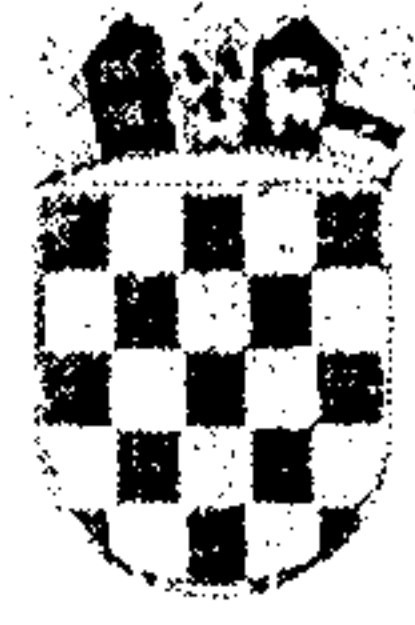

27. 10. 1999.

K-8/99-38

U IME REPUBLIKE HRVATSKE

PRESUDA

Županijski sud u Karlovcu u vijeću sastavljenom od sudaca ovog suda Mladena Kosijera, kao predsjednika vijeća, te Davorina Rukavine i sudaca porotnika Denisa Lukačića, Višnje Cvitešić i Mladena Krčmara, kao članova vijeća uz sudjelovanje zapisničara Jadranke Galović, u krivičnom predmetu protiv I opt. Veljka Bosanac i dr., zbog kaz. djela iz čl.120.st.1.OKZRH. nakon glavne i javne rasprave zakazane povodom optužnice ŽDO Klc br. KT-49/96 od 27. srpnja 1999. godine, dovršene dana 19. listopada 1999. godine, u nazočnosti županijskog državnog odvjetnika Dragana Novosela, u odsutnosti svih optuženika a uz branitelja po službenoj dužnosti Zvonka Žaju, odvjetnika iz Karlovca, kada je presuda javno objavljena

presudio je

I opt. **VELJKO BOSANAC**, sin Đure, r. 24.2.1947.g. u Kusunjama, općina Pakrac, sa zadnjim poznatim prebivalištem u Srbiji, Loznica, Ul. 7. jula br. 3

II opt. **DRAGAN KOVAČIĆ**, sin Nikole, r. 12.7.1953.g. u Vojniću, sa zadnjim poznatim prebivalištem u Vojniću, Kuplensko 118, Srbin, električar, sada nepoznatog boravišta,

III opt. **NIKOLA RADOVIĆ**, sin Dragana, r. 12.11.1949.g. u Vojniću, sa zadnjim poznatim prebivalištem u Vojniću, M. Matijevića – Mrše br. 14, Srbin, sada nepoznatog boravišta.

IV okr. **NIKOLA ŠTAKOR**, sin Dragana, r. 23.10.1939.g. u Vojniću, sa zadnjim poznatim prebivalištem u Vojniću, Kokirevo kbr.14, sada nepoznatog boravišta,

krivi su

što su i to:

I opt. VELJKO BOSANAC

1) dana 1. svibnja 1995.g., kao zapovjednik 21. korpusa paravojske tadašnje "RSK", postupajući po zahtjevu "predsjednika RSK" Milana Martić i Milana Čeleketić komandanta paravojske tadašnje "RSK", da se topničkim i raketnim oružjem gađaju hrvatski gradovi u dometu ovih oružja, radi osvete zbog neuspjeha četničkih postrojbi za vrijeme akcije "Bljesak", dao zapovjed rukovodstvu 11. pješadijske brigade da protivno čl. 3. i 33. Ženevske konvencije o zaštiti građanskih osoba u vrijeme rata od 12. kolovoza 1949.g., a posebno protivno odredbama čl. 13. i 14. IV dijela Dopunskog protokola Ženevskim konvencijama od 12. kolovoza 1949.g. o zaštiti žrtava nemedunarodnih oružanih sukoba (Protokol II) od 8. lipnja 1977.g., izvrše napad topništvom na grad Karlovac, pa su II opt. Dragan Kovačić, kao zapovjednik 11. pješadijske brigade, III opt. Nikola Radović, kao načelnik, a IV opt. Nikola Štakor, kao načelnik artiljerije 11. pješadijske brigade i pristupili izvršenju ove zapovjedi na način opisan pod točkom 2. pri čemu su teško ranjeni Stanislava Lazić, Davor Radaković i Josip Bursić, lakše ranjeni Mario Jukić i Igor Livojević, dok je razrušeno ili oštećeno 12 građevinskih objekata i 2 vozila,

dakle, kršeći pravila međunarodnoga prava za vrijeme oružanog sukoba naredio da se izvrši napad bez izbora cilja kojim se pogađa civilno stanovništvo,

II opt. DRAGAN KOVAČIĆ

III opt. NIKOLA RADOVIĆ

IV opt. NIKOLA ŠTAKOR

2) dana 1. svibnja 1995.g., po primitku zapovijedi od I opt. Veljka Bosanac da se topništvom gađa grad Karlovac, provodeći tu zapovijed II opt. Dragan Kovačić u svojstvu zapovjednika 11. pješadijske brigade, paravojske tadašnje "RSK" zapovijedio napad po stambenim dijelovima grada Karlovca, dok je III opt. Nikola Radović, kao načelnik štaba ove postrojbe tu zapovijed razradio i zajedno sa IV opt. Nikolom Štakor, načelnikom artiljerije odredio topničkim i tenkovskim postrojbama ciljeve u gradu koje trebaju gađati, pa su njima podčinjene tenkovske i topničke postrojbe u vremenu od 16.06 do 16.45 sati, protivno čl. 3. i 33. Ženevske konvencije o zaštiti građanskih osoba u vrijeme rata od 12. kolovoza 1949. godine, a posebno protivno odredbama čl. 13. i 14. IV dijela Dopunskog protokola Ženevskim konvencijama od 12. kolovoza 1949.g. o zaštiti žrtava nemedunarodnih oružanih sukoba (Protokol II) od 8. lipnja 1977.g., izvršile napad na grad Karlovac i ispalile po civilnim ciljevima najmanje 20 projektila, pri čemu su:

- a) teško ranjeni Stanislava Lazić, Davor Radaković i Josip Bursić,
- b) lakše ranjeni Mario Jukić i Igor Livojević
- c) razrušeno ili oštećeni 12 građevinskih objekata i dva vozila,

dakle, kršeći pravila međunarodnoga prava za vrijeme oružanog sukoba izvršili napad bez izbora cilja kojim se pogada civilno stanovništvo,

pa da su time i to I opt. Veljko Bosanac, djelom opisanim pod točkom 1), II opt. Dragan Kovačić, III opt. Nikola Radović i IV opt. Nikola Štakor djelom opisanim pod točkom 2) počinili kaznena djela protiv čovječnosti i međunarodnoga prava – ratnim zločinima protiv civilnog stanovništva – označena i kažnjiva po čl.120.st.1. OKZRH, pa se temeljem čl.120.st.1. OKZRH svi optuženici

o s u d u j u

na kaznu zatvora u trajanju od 15 (petnaest) godina svaki.

Temeljem čl.90.st.4.ZKP okr. se oslobađaju snažanja troškova kaznenog postupka te isti padaju na teret proračuna.

Obrazloženje

Županijsko državno odvjetništvo u Karlovcu optužnicom br. KT-49/96 od 27. srpnja 1999. godine optužilo je I opt. Veljka Bosanac, II opt. Dragana Kovačić, III opt. Nikolu Radović i IV opt. Nikolu Štakor zbog kaz. djela iz čl.120.st.1. OKZRH, a kako je to поближе opisano u izreci presude te je ujedno stavljen prijedlog da se optuženicima sudi u odsutnosti.

Obzirom da su ispunjene pretpostavke predviđene zakonom, to je temeljem pravomoćnog rješenja ovog suda br. K-8/99-34 (Kv 78/99) od 7. rujna 1999.g., provedeno suđenje u odsutnosti optuženika.

Budući su optuženici nedostupni sudskim vlastima te nisu dali svoje obrane to je sud u dokaznom postupku a radi utvrđenja činjeničnog stanja neposredno saslušao kao svjedoke Anku Potnar, Milić Miljuša, Milana Opačić, Tomislava Vučić, Slavka Šabić, Igora Livojević, Marija Jukić i Stevana Mandić, a suglasnošću stranaka pročitao iskaze svj. Pave Cindrić, Stanislave Lazić, Davora Radaković, Josipa Bursić i Dragutina Manjarić, pročitao zapisnike o izvršenim očevidima sa izvješćima i to na području Švarče (7-10), na području Kurelčeve ulice (17-19), na području Draškovićeve ulice – Šanac (20-22), na području Prognaničkog naselja Gaza (23-25 i 51-53), na području Skopske ulice (28-30), u blizini Šumarske škole (33-35), u Jamadolskoj ulici (37-39), na Baniji (43-45), na raskršću Šimunićeve i Haulikove ulice (47-49), te na području Šimunićeve ulice (54-56), izvršen je uvid u izvješće bolnice Karlovac o teško ranjenima (16), u izvješće bolnice Karlovac o svim ranjenim osobama (57-58), u nalaz balističkog

vještaka (61-63), u popis pripadnika "11. pješadijske brigade" (64), u preslike zaplijenjene dokumentacije 21. korpusa (68-98), u preslike zaplijenjene dokumentacije "11. pješadijske brigade" (97-99), prijavu PU Zagrebačke (106-113), te u zapisnike o radu Komisija za popis i procjenu ratnih šteta (122-117).

Na osnovu ovako provedenog dokaznog postupka utvrđeno je da su optuženici počinili utužena kaznena djela.

Saslušani kao svjedoci oštećeni Anka Potnar, Stanislava Lazić, Igor Livojević, Mario Jukić, Davor Radaković i Josip Bursić iskazali su da nije bilo nikakvih borbi, da su obavljali uobičajene poslove i da je odjednom bez ikakve najave došlo do opaljenja projektila od kojeg su zadobili povrede. Istu činjenicu potvrdio je Slavko Šabić u svojem iskazu kojem je razrušena kuća i radionica te je tu okolnost svojim iskazom potvrdio i svj. Pavao Cindrić koji je živio u Prognaničkom naselju a koji su decidirano ustvrdili da nikakvih borbi toga dana nije bilo i da su obavljali svakodnevne poslove ne očekujući bilo kakav napad kada su najedanput pale granate koje su izazvale povređivanja i razaranja u gradu Karlovcu.

Svj. Miliću Miljuš i Milanu Opačiću bio je poznat rukovodni sastav "11. pješadijske brigade". Ovi svjedoci su određeno iskazali da je koncem 1992.g. na čelo ove brigade došao II opt. Dragan Kovačić, da je načelnik štaba ove brigade bio Nikola Radović, a da je Nikola Štakor najprije zapovijedao topovima na području Vukmanića, a kasnije da je bio načelnik artiljerije u toj brigadi. Isti svjedoci kao i svj. Tomislav Vučić koji je iskazao da je Kovačić bio zapovjednik brigade a Štakor zadužen za topništvo potvrdili su da je topništvo ove brigade djelovalo početkom svibnja 1995.g. za vrijeme akcije "Bljesak" i da je pućano u pravcu Karlovca te da su topovi ove brigade pućali upravo prema gradu. Da je topništvo ove brigade za vrijeme "Bljeska" djelovalo po Karlovcu poznato je i svj. Dragutinu Majnariću, koji je određeno iskazao da je poznavao IV opt. Nikolu Štakor i da su topovi iz pravca Vukmanića djelovali pućajući po Karlovcu i okolnim selima kako u rujnu 1993.g. tako i za vrijeme operacije "Bljesak" 1995.g.

Svj. Stevan Mandić iskazao je da je cijelo vrijeme živio u Skakavcu, da je čuo da se prića da je II opt. Dragan Kovačić bio zapovjednik 11. brigade, a da je Veljko Bosanac bio zapovjednik 21. korpusa. Istom svj. je poznato da je za vrijeme operacije "Bljesak" izvršen topnički napad na Karlovac te da se dobro čulo ispaljivanje granata koje su padale po Karlovcu, ali ne zna tko je izdavao zapovjedi za te napade niti tko je direktno ispaljivao projekte na Karlovac.

Djelatnici PU Karlovačke su odmah isti dan, dakle 1.5.1995.g. izišli na mjesto gdje je došlo do eksplozija, sačinili su zapisnike o očevidu kao i izvješća o izvršenim očevidima, pa iz tih zapisnika i iz izvješća proizlazi da se pućalo po cijelom gradu, da je dakle cilj bio pogoditi grad, njegova stambena naselja, jer cijeneći da su projektili padali od jednog dijela grada od Švarče, do drugog dijela grada, do Banije, očito je da nije gađan nikakav vojni objekt nego je gađan grad kao naselje.

Dakle, nesporno proizlazi da je upravo političko rukovodstvo na čelu s Milanom Martićem dalo zapovjed za ove napade pa je stoga ista zapovjed proslijedena na zapovjedništva taktičkih jedinica, poput 21. korpusa, od kuda je zapovjed prenešena radi izvršenja na zapovjedništvo brigada. Prema tome I opt. Veljko Bosanac postupajući po ovom zahtjevu političkog rukovodstva očito je morao narediti ovaj topnički napad, a II opt. Dragan Kovačić kao zapovjednik brigade morao je izdati zapovjed da se taj napad izvrši. Prema internim pravilima bivše "JNA" koja pravila su primjenjivale paravojne postrojbe, što se vidi i iz dokumentacije priležee ovom spisu, zapovjedi su morali razraditi kako načelnik štaba tako i načelnik artiljerije u ovom slučaju koje funkcije su obnašali III opt. Nikola Radović i IV opt. Nikola Štakor, pa je očito da su sva četvorica opt. znali sa kojom svrhom se vrši gađanje i da su znali da će granate pasti po gradu Karlovcu, po civilnim objektima i to upravo u svrhu odmazde.

Dakle, optuženici su znali da se gađaju stambeni dijelovi Karlovca, a što se sa tog privremeno okupiranog područja moglo uočiti i prostim okom, a sve bez ikakove vojne potrebe, pa se prema tome radi o klasičnom napadu na civilna naselja bez izbora cilja kojim se pogađa civilno stanovništvo. Ovakovi napadi su izrijeком zabranjeni Ženevskim konvencijama o zaštiti građanskih osoba za vrijeme rata i nema izuzetaka po kojima bi oni bili dopušteni. Cijeneći da su optuženici bili visoki dužnosnici paravojske tzv. RSK, po zapovjednoj strukturi, ustrojeni po pravilima bivše JNA, i svaki u okviru svoje nadležnosti izdavali zapovjedi za provođenje odmazde prema odluci političkog rukovodstva i to I opt. Veljko Bosanac kao zapovjednik 21. korpusa paravojske tadašnje RSK, II opt. Dragan Kovačić kao zapovjednik 11. pješadijske brigade, III opt. Nikola Radović kao načelnik štaba i IV opt. Nikola Štakor kao načelnik artiljerije, i uslijed čijih zapovjedi je izvršeno artiljerijsko gađanje grada Karlovca te je više osoba zadobilo teške i lake tjelesne povrede a nastala su veća materijalna oštećenja građevinskih objekata i vozila, a koje gađanje je izvršeno upravo u svrhu odmazde, iznenada bez ikakvog biranja ciljeva po civilnim dijelovima grada to su postupili protivno citiranim Ženevskim konvencijama o zaštiti građanskih osoba i u njihovim postupcima ostvareni su svi objektivni i subjektivni elementi utuženih kaznenih djela iz čl.120.st.1. OKZRH – ratnog zločina protiv civilnog stanovništva.

Kako je suđenje provedeno u odsutnosti optuženika to sud nije raspolagao sa osobnim podacima svakog optuženika no nesporno je da su svi optuženici obnašali visoka zapovjedna mjesta u vojnoj hijerarhiji na tom privremeno okupiranom području i da su se uključili u te paravojne postrojbe od samog početka oružane pobune i da su svjesno u okviru svojih nadležnosti izdali zapovjedi za provođenje odmazde i izvršenje artiljerijskog napada po Karlovcu. Pucanjem po civilima samo sticajem sretnih okolnosti u tom napadu nije bilo težih posljedica, a nesporno je i opće poznato da su takovi napadi bili vršeni i ranije kao i nakon toga sve do provođenja vojno redarstvene akcije "Oluja" kada su te neprijateljske snage potisnute i isto privremeno okupirano područje oslobođeno. Upravo cijeneći obnašanje visokih zapovjednih dužnosti, dakle najviših, u toj vojnoj hijerarhiji na tom području kao i nastupjele posljedice sud je smatrao da će se izrečenom kaznom ostvariti svrha kazneno pravne zaštite.

U Karlovcu, 19. listopada 1999.

ZAPISNIČAR:

Jadranka Galović v.r.

PREDSJEDNIK VIJEĆA:

Mladen Kosijer v.r.

POUKA O PRAVNOM LIJEKU:

Protiv ove presude nezadovoljna stranka ima pravo žalbe u roku od 15 dana računajući od dana primitka pismenog otpavka presude. Žalba se podnosi u tri istovjetna primjerka putem ovog suda Vrhovnom sudu Republike Hrvatske Zagreb.

DNA:

1. ŽDOK – KT-49/96
2. I opt. Veljko Bosanac, putem oglasne ploče
3. II opt. Dragan Kovačić, putem oglasne ploče
4. III opt. Nikola Radović, putem oglasne ploče
5. IV opt. Nikola Štakor, putem oglasne ploče
6. Branitelj Zvonko Žaja, odvjetnik iz Karlovca

Za točnost otpavka – ovlaštenu službenik:

